

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Omgangskunde van de Hogeschool Leiden

Gegevens

datum	Naam instelling	: Hogeschool Leiden
31 juli 2014	Naam opleiding	: hbo-bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Omgangskunde (240 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 13 december 2013
Besluit accreditatie	Variante opleiding	: voltijd en deeltijd
hbo-bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Omgangskunde van Hogeschool Leiden (002332)	Extra	: Associate- degreeprogramma Onderwijsondersteuner Omgangskunde (sinds september 2009)
uw kenmerk	Locatie opleiding	: Leiden
20131211	Datum goedkeuren panel	: 1 juli 2013
ons kenmerk	Datum locatiebezoeken	: 9 en 10 oktober 2013
NVAO/20142048/AH	Datum visitatierapport	: november 2013
bijlagen	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief onder voorwaarden besluit van 9 december 2013

3 Beoordelingskaders

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523) alsmede het Protocol toetsing Associate-Degreeprogramma door de NVAO.

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Op 9 en 10 oktober 2013 heeft het panel de hbo-bachelor Tweedegraads Lerarenopleiding Omgangskunde gevisiteerd. Het totaaloordeel van het panel is voldoende.

De tweedegraads lerarenopleiding Omgangskunde kent een hbo-bacheloropleiding en een Associate-degreeprogramma (Ad-programma) die zowel in voltijd als in deeltijd gevolgd kunnen worden. Zowel de hbo-bachelor als het Ad-programma leiden studenten op voor het primaire proces, namelijk het zelfstandig lesgeven in vo en mbo en het begeleiden van leerlingen. Taken op mesoniveau, zoals onderwijsontwikkeling en coördinerende taken,

Inlichtingen

Irma Franssen
+31 (0)70 312 2306
i.franssen@nvaio.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nvaio.net | www.nvaio.net

Pagina 2 van 8 gelden alleen voor de hbo-bachelor en vallen buiten het takenpakket van het Ad-programma. Om recht te doen aan de verschillen van instromende studenten, biedt de lerarenopleiding naast het basisprogramma voor de hbo-bachelor van vier jaar en 240 EC ook zes verkorte leerroutes aan. De opleiding kent een enorme diversiteit aan instroom van studenten zowel in leeftijd als in achtergrond. Door een strakke organisatie en inrichting van het programma weet de opleiding dit in goede banen te leiden. Studenten zijn dan ook enthousiast over de opleiding en prijzen de professionaliteit en kwaliteit van de docenten.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Het panel beoordeelt de beoogde eindkwalificaties voor zowel de hbo-bacheloropleiding als het Ad-programma als voldoende.

Het panel constateert dat de hbo-bacheloropleiding gebruik maakt van de door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) opgestelde competenties. Deze zijn uitgewerkt in vier beroepsrollen die in vier typen situaties worden vervuld. Naast de SBL-competenties hanteert de opleiding als kaders voor de inrichting van de onderwijsprogramma's de Dublin-descriptoren, de generieke hbo-kwalificaties, de kennisbasis Omgangskunde en de generieke kennisbasis voor de tweedegraads lerarenopleidingen.

Voor de Ad-grad, onderwijsondersteuner niveau 2, heeft Kenniscentrum Calibris – in samenwerking met SBL – het beroepsprofiel opgesteld. Samen met de SBL-competenties bepalen de hbo-competenties en de Dublin descriptoren short cycle het eindniveau voor de Ad-grad. Het panel stelt vast dat de opleiding inhoudelijk relevante eindkwalificaties hanteert die voldoen aan de internationaal aanvaarde beschrijvingen van de Dublin descriptoren. De eindkwalificaties van zowel de hbo-bachelor opleiding als het Ad-programma zijn afgestemd op de eisen en behoeften in het werkveld. De opleiding onderhoudt hiertoe frequent contact met het werkveld dat tevreden is over de eindkwalificaties van de opleiding. Voor zowel de hbo-bachelor als de Ad-studenten is duidelijk voor welke functies zij worden opgeleid.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel heeft de onderwijsleeromgeving zowel voor de hbo- bacheloropleiding als voor het Ad-programma als goed beoordeeld.

Het programma van de opleiding is actueel, op de beroepspraktijk geïntereerd en biedt studenten een gedegen basis voor een beroep in de educatieve sector. Dit wordt onderschreven door het werkveld dat nauw betrokken wordt bij de opleiding. Het programma is in drie delen verdeeld: een pedagogisch didactisch deel, een vakinhoudelijk deel en het werkplekleren. Studenten volgen het pedagogisch didactisch deel samen met studenten van de hbo-bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Gezondheidszorg en Welzijn. Het vakinhoudelijk deel wordt voor de opleiding apart aangeboden. De propedeuse is gemeenschappelijk voor bachelor- en Ad-studenten. Ad-studenten volgen alle bachelor modules in het pedagogisch-didactisch deel die gericht zijn op het primaire proces, waarin zij later als leraar werkzaam zullen zijn.

Dankzij de verschillende leerroutes en de inrichting van de modulen zijn alle studenten in staat de gestelde eindkwalificaties voor ofwel de bachelor ofwel het Ad te behalen. Het werkplekleren maakt een belangrijk onderdeel uit van zowel de bacheloropleiding als het Ad-programma. Hierin vindt de integratie plaats van vakkennis, vaardigheden en attitude en ontwikkelen studenten hun beroepscompetenties. De complexiteit (en het niveau) van de

Pagina 3 van 8 beroepstaken neemt toe naarmate de opleiding vordert. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding structureel investeert in het bevorderen van de kwaliteit van het werkplekleren. Binnen de opleiding wordt zowel in de propedeuse als in de vervolgfase in verschillende modules aandacht besteed aan het creëren van een kritische en onderzoekende houding. Dit wordt ondersteund door de twee lectoraten die aan de opleiding zijn gekoppeld. Studenten komen daardoor in voldoende mate in aanraking met de cyclus van onderzoek, aldus het panel. De opleiding is sterk gericht op de ontwikkeling van een zelfstandige werkhouding bij de studenten en bieden daartoe een gedegen traject waarbij iedere student gedurende zijn gehele opleiding dezelfde studieloopbaanbegeleider behoudt. Dit wordt door studenten zeer gewaardeerd. De opleiding beschikt daarnaast over adequate voorzieningen om invulling te geven aan het onderwijsproces.

De opleiding wordt gedragen door een gevarieerd team (in leeftijd en achtergrond) van professionele, enthousiaste en bevoegen docenten en stafleden. Docenten fungeren als rolmodel voor studenten. Studenten waarderen dit enorm evenals de vakkennis en praktijkgerichtheid van de docenten en open sfeer die docenten weten te creëren in de lessen waardoor feedback geven en ontvangen een vanzelfsprekend proces is geworden. Hierdoor wordt de didactische laag van de eigen lessen ook duidelijk blootgelegd en beoordeeld.

Het panel heeft, dit alles overziend, vastgesteld dat de hbo bachelor opleiding als het Ad-programma, een samenhangend en studeerbaar programma heeft ontwikkeld met een passend didactisch concept gericht op activerend leren. Programma, personeel en voorzieningen vormen daarmee samen een uitdagende leeromgeving.

Het panel heeft daarnaast vastgesteld dat de opleiding adequaat invulling geeft aan de landelijke focuspunten van de NVAO:

- kwaliteit van de instromende student
- implementatie van de twee afstudeerrichtingen 'algemeen vormend onderwijs' en 'beroepsgericht onderwijs' waarbij de opleiding vooral gericht is op het beroepsgericht onderwijs
- implementatie van de kennisbasis en de kennistoetsing in het curriculum
- kwaliteit van de docenten en de vakdidacticus in het bijzonder.

Standaard 3: Toetsing en het gerealiseerd niveau

Het panel beoordeelt de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties zowel voor de hbo-bacheloropleiding als voor het Ad-programma als voldoende.

De toetsing wordt door de opleiding goed uitgevoerd. Er wordt gebruik gemaakt van een divers palet aan toetsen en er zijn meerdere beoordelaars betrokken bij de toetsing. De gehanteerde toetsvormen sluiten aan bij het type onderwijs. Ze bevatten interne consistentie en zijn adequaat gekozen bij de te toetsen leerdoelen. Studenten worden inzichtelijk geïnformeerd over de inhoud, vorm en momenten van toetsing.

De opleiding heeft ervoor gekozen om het gerealiseerd eindniveau aan te tonen met een beoordelingsportfolio waarin studenten laten zien dat zij de competenties behaald hebben. Alle onderdelen in het portfolio worden beoordeeld met gestandaardiseerde beoordelingsformulieren met indicatoren en een vastgestelde cesuur. Het panel heeft aan de hand van gesprekken met alumni, laatstejaars studenten en op basis van bestudeerde portfolio's geconstateerd dat het eindniveau van de studenten aan de eisen van een hbo-bachelor en een Ad voldoet. Dit is bevestigd in de gesprekken met het afnemend werkveld.

Naast deze positieve bevindingen vraagt het panel aandacht voor een aantal verbeterpunten binnen de opleiding. Deze zijn vooral te zien als ruimte die de opleiding heeft voor verdere verbetering en doen geen afbreuk aan de totale beoordeling.

Het panel adviseert de landelijk vastgestelde bekwaamheidseisen voor de leraar nader uit te werken voor de specifieke context waarvoor tweedegraads docent wordt opgeleid. Hierin zouden specifieke keuzes, zoals de functie van onderzoek sterker kunnen worden verantwoord.

In het werkplekleren zijn concrete gedragsindicatoren behorend bij de competenties uitgewerkt, waarbij de cesuur het niveau bepaalt en er naarmate de opleiding vordert, extra indicatoren bijkomen (bijvoorbeeld op het gebied van toetsing en het ontwerpen van onderwijs). Het panel adviseert een dergelijke concrete uitwerking in niveaus van gedragsindicatoren ook voor andere curriculumonderdelen te maken als referentiekader voor de inrichting van het curriculum.

Het panel heeft waardering voor de zorgvuldige wijze waarop de opleiding het programma inricht, maar raadt aan om inzichtelijker te maken welke set eindkwalificaties de opleiding als leidend beschouwt en hoe deze kwalificaties per programmaonderdeel zijn uitgewerkt in leerdoelen.

Het panel is ervan overtuigd dat de inbedding van onderzoek steeds meer nadruk heeft gekregen en gericht is op onderzoek in de vorm van kritische reflectie op de eigen praktijk. Deze visie op onderzoek is verwoord in het hogeschoolbrede beleidsstuk 'Strategisch beleid en kwaliteitszorg voor praktijkgericht onderzoek'. Het panel adviseert deze onderzoeksvisie ook inzichtelijk te maken voor studenten, bijvoorbeeld in de studiegids.

De schriftelijke feedback van docenten op door studenten gemaakte toetsen is wisselend van aard. Sommige docenten gaan bijvoorbeeld voornamelijk in op het leerproces, terwijl anderen inzoomen op het behaalde resultaat. Ook is voor het panel niet altijd helder geworden waarom een bepaald aantal punten gegeven wordt. Het panel beveelt de opleiding aan hier aandacht aan te besteden.

Het panel heeft waardering voor de verbeteringen die de opleiding doorvoert rond de portfolio's. Het panel is echter van mening dat het portfolio nog steeds onvoldoende inzicht geeft in het eindniveau van de student. Het panel mist een beoordeling van het daadwerkelijk behaalde eindniveau van de student en beveelt de opleiding aan hier werk van te maken.

Conclusies hbo-bacheloropleiding en Ad-programma

Alles overziend heeft het panel omgevingsbewuste opleiding aangetroffen die continu bezig is de professionaliteit van zowel docenten als studenten verder te ontwikkelen en in dialoog staan met het werkveld. Alle standaarden van het NVAO kader heeft het panel positief beoordeeld (voldoende en goed) en op die grond geeft het panel een positief advies inzake accreditatie van de opleidingen.

Bestuurlijke afspraak

Bij brief van 20 juni 2014 heeft de instelling bevestigd dat vanuit de interne kwaliteitszorg het eindniveau, met name de kwaliteit van de portfolio's, en de opgaande lijn daarvan goed wordt geborgd.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool Leiden te Leiden in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 2 juni 2014 naar voren te brengen.

Per e-mail van 15 juli 2014 heeft de instelling laten weten geen opmerkingen te hebben.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Omgangskunde (240 ECTS; variant: voltijd en deeltijd; en Associate degree programma Onderwijsondersteuner Omgangskunde; locatie: Leiden) van de Hogeschool Leiden te Leiden. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 31 juli 2014 en is gelet op het bepaalde in artikel 5a.13e, vierde lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek van kracht tot en met 30 juli 2015¹.

Den Haag, 31 juli 2014

De NVAO
Voor deze:

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

¹ Nadat de instelling een onvoorwaardelijk positief besluit instellingstoets kwaliteitszorg heeft gekregen, wordt de accreditatietermijn verlengd naar in totaal 6 jaren

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel	Beoordeling door het panel
		voltijd / deeltijd	Ad-programma
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Goed	Goed
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende	Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent.
Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar voltijd.

Cohort	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Uitval	40%	17%	27%	21%	27%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor voltijd.

Cohort	2007-20087	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Uitval	-	-	14%	4%	2%

Tabel 3: Rendement voltijd.

Cohort	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Rendement	60%	50%	55%	64%	47%

Tabel 4: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD
Percentage	92%	0%

Tabel 5: Student-docentratio.

Ratio	27:1
-------	------

Tabel 6: Contacturen voltijd.

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	12	12	12	12

Pagina 8 van 8 **Bijlage 3: panelsamenstelling**

- Mr. Karina Visscher, (voorzitter) mevrouw Visscher treedt met regelmaat op als voorzitter van visitatiepanels en heeft ruime ervaring als (interim) opleidingsmanager;
- Drs. Douwe van der Kooi (lid) is opleidingsmanager van het cluster Exact/Beroepsonderwijs aan de Hogeschool van Amsterdam Domein Onderwijs en Opvoeding;
- Dominique Verdaasdonk, (lid) is Adviseur Opleiden & Ontwikkelen voor diverse organisaties in het werkveld;
- Jildou Fabriek, (student-lid) studeert wo-bachelor Taal- en cultuurwetenschappen aan de Universiteit Utrecht.

Het panel werd ondersteund door drs. Linda van der Grijsparde, secretaris (gecertificeerd).